

Stadt Chur

Deutsch für die Schule

ቋንቋ ጀርመን ንትምህርቲ

ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን ሓዲ ዓመት ቅድሚ ምጅማት መዋእል ሕጻናት

ጥሪ 2018

Unterstützt durch die Integrationsförderung des Kantons Graubünden und den Integrationskredit des Bundes (SEM)

ሓደ ሕጻን ወዲ ሓሙሽተ ዓመት ኮይኑ፡ መዋእል ህጻናት ኣብ ዝጅምረሉ ግዜ፡ ቋንቋ ጀርመን ክርዳኦ ክኸእል ይግባእ። ኣፍልጦ ቋንቋ ጀርመን ሓደ ህጻን ውሱን ምስዝኸውን ግን፡ ግቡእ ድጋፍ ክግበረሉ ናይግድንዮ። ነዚ ጸገም ንምፍታሕ ከተማ ኩር ኣቐዲምካ ዝዋሃብ ደገፍ ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን (Sprachförderung) ዝባሃል ኣዳልያ ኣላ። ቁልዑ ሓደ ዓመት ቅድሚ መዋእል ሕጻንት (Kindergarten) ምጅማርም ክልተ ግዜ ፍፍርቂ ማዓልት ኣብ ሰሙን፡ ኣብ ሓደ ቋንቋ ጀርመን ጥራይ ዝዝረበሉ ቦታ ብሓባር ምስ ካሎኡት ተዛረብቲ ቋንቋ ጀርመን ሕጻንት ክንክን ይግበረሎም። ወለዲ ብወገኖም ኣብ ሓደ ፕሮግራም ስልጠና ወለዲ (Elternbildungsprogramm) ይሳተፉ፡ ንውላዶም ድማ ንጡፋት ኮይኖም ኣብዚ ፕሮግራም ድጋፍ ቋንቋ ጀርመን ይሕግዝዎ። ከምዚ ዓይነት ፕሮግራም ኣብ ሕጻንት እንታይ ኣስተዋጽኦ ኣለዎ፡ ወለዲኹ ብወገኖም ኣንታይ ክገብሩ ይግባእም፡ ወጻኢታቱኻ ከምይ ይመስል? ብሕጽር ዝበል ከምዚ ዝስዕብ ክግለጽ ይካእል።

ስለምታይዮ ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን ቅድሚ ምጅማር መዋእል ሕጻንት ንሓደ ቆልዐ ኢድላዩ ኮይኑ ?

ሓደ ሕጻን ኣብ ዓወደ ትምህርቲ ዕዉት ንኸኸን ዝበጽሖ ደረጃ ኣፍልጦ ቋንቋ ጀርመን ወሳኒዮ። ቁልዑ ኣብ መዋእል ሕጻንት ኣብ ዝጅምሩሉ ግዜ ኣፍልጦ ደረጃ ቋንቋ ጀርመን ውሱን ምስዝኸውን፡ እቲ ቅድመ ኩነት ከማልእዎ ዝግባእም ነገራት ስለ ዝጎድሎም፡ ምስቶም ተዛረብቲ ቋንቋ ጀርመን ብጸቶም ክናጸጸ ክለዉ ሕማቕ ኣጀማምራ ይምኮሩ። ብኡ ምኽንያት ድማ ኣብ ምህናጽ ስሩዕ ትምህርቶም መሰረት ይጎድሎም። ኣብ ከባቢኦም ዝዝረብ ቋንቋ ክሳብ ዝመልኩ ዓመታትዮ ዝወስደሎም። ብቅዓት ትምህርቶም ድማ ኣዕጋቢ ኣይኸውንን። እዚ ብምርዳእዮ ድማ ንሓደ ሕጻን ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን ቅድሚ ምጅማር ኣብ መዋእል ሕጻናት ማዕረ ክንደይ ጠቓሚ ምኻኒ።

ብመሰረት ሕሉፍ ትዕዛብቲ ቤት ትምህርቲታት ከተማ ኩር፡ ከብቶም ጀመርቲ መዋእል ሕጻንት ልዕሊ 20% እኹል ቋንቋ ጀርመን ከምዘይፈልጡዮ ዝሕብር። ስለዚ ነዚኦም ሕጻንት እዚኦም ፍሉይ ድጋፍ ክግበረሎምን ወለዶም ድማ ናይግድንዮ ኣብቲ ዝዋሃብ ደገፋት ከሳትፍዎም ኣብ ስርዓተ ትምህርቲ ኩር ዓንቀጽ 39 ዝሰፈረ ሕገ ከውን ንኸኸውን የኸእለና። ባይቶ ምምሕዳት ኩር ኣብ ዕለት 8 ንንበት 2014 ኣብ ዝገበሮ ኣኸቡኡ፡ እዚ ፕሮግራም ቋንቋ ጀርመን ን ቤት ትምህርቲ „Deutsch für die Schule“ ዝብል ኣርእስቲ ብወግዒ ከም ሕገ ኣጽዲቕዎ።

ንእብቱ ሕጻንት ከምይ ገርም ቋንቋ ጀርመን ይማሃሩ?

ንእብቱ ሕጻናት ብመገዲ ዝገብርዎ ማዓልታዊ ርክባት ምስ ኣለይቶምን መሳቶኦምን ኣብ ዝኾነ ኩነታት ቋንቋ ብቐሊል ይማሃሩ። ፍሉይ ስልጠና ዝወሰዱ ቡዛላት ኪኣሊታ ሰብ ሞያ ኣብ ሽፒልግሩፕ (Spielgruppen), መውዓሊ ሕጻንት (Kinderkrippen) ወይ ድማ ኣብ ኣለይቲ ስድራቤታት (Tagesfamilien) ብምኻን ንሕጻናት ብመገዲ ጸወታ ኣምሲሎም ደገፍ ምዕባለ ቋንቋ የበርኩትሎም።

ብዘይካቲ ዝዋሃብ ድግፍ ቋንቋ ጀርመን፡ ምስታፍ ኣብ ከምዚ ዓይነት ቀረብ ትምህርቲዚ ብዙሓት ተወሰኹቲ ብልጫታት ኣለዎ። ኣብቲ ዝሳተፍሉ ቦት ህጻናት ብሕንሳብ ከም ድጻወቱ ይግበር፡ ምስቶም ካሎኡት ህጻናት ድማ ይዋሃሃዱ። ናይ ገዛእ ርእሶም ባህሪ የማዕብሉ፡ ነብስኻ ናይ ምኽኣል ብህሪ ይማሃሩ። ንሕጻናት ኣብ ኩሉ መዳይ ምድጋፍ ወይ ወን ምሕጋዝ ውጻኢቱ ዓቢ ትርጉም ይህቡ።

ውላደይ እኹል ቋንቋ ጀርመን ከምዝፈልትን ከምዘይፈልጥን ከመይ ጌረ ይግምግም?

ምህሩን ሰብ ምዖ ናይ ባሰል ዩኒቨርሲቲይ ብሳይነሳዊ መስርሕ ዘምዕበልዎ ናይ ሕቶታት ወረቕታውቲ ኣዳልዮም ኣለዉ። ብኡ መሰረት ድማ ወለዲ ደረጃ ፍልጠት ቋንቋ ጀርመን ውላደም ብትኽክል ንግምግሙ ዮኸእሎም፡ ወለዲ ንባዕሎም ምዕረ ክንደይ እፍልጠ ቋንቋ ጀርመን ኣለዎም ብዘይኣገድስ፡፡ እቲ ሕቶታት ዝሓዘለ ወረቕታውቲ ብብዛሓት ቋንቋታትዮ ተዳልዩ ዘሎ፡፡ ደቆም ሓዲ ዓመትን ፈረቓን ምእታው ኣብ መዋእል ህጻንታ ዝተረፎም ክሎም ወለዲ እቲ ሕቶታት ዝሓዘለ ወረቕታውቲ ብፖስት ኣብ ጥሪ ክስደዶምዮ፡፡

ኩሎም ወለዲ ተቐማጦ ኩር (Chur)፡ ኣብ ዓመተ 2014 ዝተወልዱ ህጻናት ዘለዎም ነዚ ሕቶታት ዝሓዘለ ወረቕታዊት ከሳብ ዕለት 05.02.2018 ዘሎ ግዜ ብሓቂ መሊኦም ከሰድዎ ናይ ግድንዮ፡፡

እቲ ዝመለስኩምዎ ሕቶታት ብዩኒቨርሲቲይ ባዝል ክግምገምዮ፡ ብዛዕባ ውጺኢቱን ድሕሪኡ ዝግበር ወይ ውን ዝቐጽል ነገርን ብዋሃቡቲ ኣገልገላት ማሕበራዊ ጉዳያት ኩር (Sozialen Diensten Chur) ኣብ ወርሒ ማዝያ ብጽሑፍ ክሕበረኩምዮም፡፡

ኣብ'ዚ ናይ ሓበረታ ኣጋጣሚ ግዜ፡ ዝኾኑ ሕቶታትኩም ክንምልስ ደስ ይብለና፡፡ ብመሰረት ዝተረኸበ ውጺኢት ናይ'ቲ ዝተገብረ ትዕዛብትን ኣብ ምጅማር መዋእል ህጻንት ክህልዎ ዝግባእ ኣፍልጦ ቋንቋ ጀርመን ብምግምጋምን፡ ፍልጠት ቋንቋ ጀርመን ሓዲ ሕጻን እኹል ከምዘይኮነ እንተተረጋገጹ፡ ኣብ'ዚ ቋንቋ ጀርመን ቤት ንትምህርቲ „Deutsch für die Schule“ ዝባሃል ፕሮግራም ንኸሳተፍ ለበዋ ወይ ውን ምኽሪ ክዋሃበኩምዮ፡፡

ምኽሪ ወይ ድማ ለበዋ እንተ ተዋሂቡኒ – እንታይ ክገብር ኣለኒ ?

ሓዲ ሕጻን ኣብ'ዚ ፕሮግራም ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን ክኸይድ ከምዘለዎ እንተተሓቢሩ፡ ወለዲ ንውላደም ዝሰማምዕ ቦታ ፕሮግራም ንምርካብ ክቻላጠፉ ኣለዎም፡፡ ሕሉፍ ተመኩር ከም ዝሕብረና፡ መብዛሕቶም ወለዲ ደቆም ኣብ ሽፒልግሩፕ (Spielgruppe) ከም ዝሰድዎምዮ፡፡ ኣብ መውዓሊ ሕጻናት (Kinderkrippen) ወይ ድማ ኣብ ስድራቤት ታሓዝቲ ሕጻናት (Tagesfamilien) እዚ ዕድል ከም ዘሎ ክንኡብር ንፈቱ፡፡ ባዓል መዚ'ዚ ፕሮግራም „Deutsch für die Schule“ ብወገኑ ንወለዲ ኣብ ግዚ ምድላይ ቦታ ፕሮግራም ይታሓጋዝም፡፡

ወለዲ ንውላደም ቦታ ኣብ ዝረኽቡሉ ግዜ፡ ምስ'ቲ ሓላፊ ፕሮግራም ናይ'ቲ ቦታ ብሓባር ኮይኖም እቲ ዝግባእ ቅጥዕታት መሊኦም ናብ ባዓል መዚ'ዚ ጠቕላሊ ፕሮግራም ከሰድዎ ይግባእ፡፡

ክንደይ ዝኣከል ውላደይ ኣብ'ዚ ፕሮግራም ክሳተፍ ኣለዎ?

ሕጻንት ሓዲ ዓመት ቅድሚ መዋእል ሕጻንት ምጅማርም፡ክልተ ግዜ ኣብ ሰሙን ፈፍርቂ ማዓልቲ ኣብ'ዚ ፕሮግራም ትምህርቲ ቋንቋ ጀርመን ክሳተፉ ይግደዱ፡፡ ፍርቂ ማዓልቲ ኣብ ሓዲ ሽፒልግሩፕ ማለት እንተ ወሓደ ሰልስተ ሳዓት ይወስድ፡፡እቲ ሕጻን ኣብ'ቲ ፕሮግራም ወትሩ ክሳተፍ ግዴታዮ፡፡ ዕርፍቲ ከምቲ ልሙድ ዕርፍቲ ናይ ቤትትምህርታት ከተማ ኩር (Stadt Chur) እዮ፡፡ ኣቲ ቁልዓ ኣብ'ቲ ፕሮግራም ወትሩ ዘይ ሳተፍ እንተ ኮይኑ ወይ ውን እቲ ዝግባእ ክፍሊት እንተ ዘይተኸፈሉ፡ እቲ ቦታ ፕሮግራም ናብ ዝምልከቶ ባዓል መዚ ክኡብር ከም ምኽኑ፡ ወለዲ ከምዝሰማምዕሉ የረጋግጹ፡፡

ወለዲ ከንደይ ይኸፍሉ?

ሓደ ሕጻን ኣብብዚ ዝካየ ፕሮግራምብ ኣብ ሰሙን ክልተ ግዜ ማለት ኣብ ሽፕልግሩፕ (Spielgruppe) መውዓል ሕጻናት (Kinderkrippe) ወይ ውን (Tagesfamilie) እንተ ተሳተፉ፡ ከተማ ኩር Stadt Chur ብወገኑ ኣብ'ቲ ዝወጽእ ወጻኢታት ብመልክዕ ሕድገታት ካብ ኣታዊታት ከተማ ክበርክትዮ። እዚ ሕድገታትብዚ ድማ ካብ'ቲ ግብሪ ዝኸፈሎ ጽሩይ ኣታዊታት ወይ ውን ርእሰማል ካብ 20 ክሳብ 80% ይኸውን። ወለዲ እቲ ካብ ቦታ ፕሮግራም ዝመጽእ ክፍሊት ብቐጥታ ክኸፍልዎ ከምዘለዎም ይፍለጥ።

እቲ ሕድገታት ከተማ ኩር ኣብ ትግባሪ ክውዕል መታን፡ ቦታ ፕሮግራም ወይ ድማ ውላድኩም ዝማሃረሉ ቦት ምስ ዋሃቢ ኣገልጉላት ማሕበራዊ ጉዳይት (Sozialen Diensten) ናይ ሓቢርካ ምስሩሕ ስምምዕ ኣቐዲሙ ከማልእ ይግባእ። እቲ ሕጻን ናብ'ቲ ቦታ ፕሮግራም ካብ'ቲ ዝተጠቐሰ ሳዓታት ንላዕሊ ወይ ወን ተወሳኪ ፍርቂ ማዓልቲ እንተከይዱ፡ እቲ ዝመጽእ ክፍሊት ወለዲ ባዕላቶም ይኸፍልዎ።

ስልጠና ውላዲ ክባሃል ከሎ እንታይ ማልትዮ?

ወለዲ ደቆም ኣብብዚ ፕሮግራም „Deutsch für die Schule“ ዝሰዱ ኣብ ዓመተ ትምህርቲ 2018/2019 ኣብ ሸምንተ ግዜ ዝዋሃብ ስልጠና ወልዲ ከሳተፉ ይግደዱ። እቲ ዝዋሃብ ስልጠና ወለዲ ንደቆም ኣብ ቋንቋ ጀርመን ዝማሃሩሉ ግዜ ከመይ ገሮም ከም ዝሕግዝዎም፡ ኣፍልጦ እቲ ስርዓተ ትምህርቲን ካልኣት ጠቐምቲ ኣርእስትታት ንከማሓላልፍሉም ዝሕግዝዮ። እቲ ዝዋሃብ ስልጠና ወለዲ (Elternbildungsangebot) ንሕጽረት ኣፍልጦ ቋንቋ ጀርመን ዘለዎምን ኣብ ስራሕ ዝንጠፉን ወለዲ ኣብ ግምት ብምእታ ዝተዳለወዮ። እዚ ስልጥና ወለዲ (Elternbildungsangebot) ብነጻ ይዋሃብ።

ባዓል መዚ'ዚ ፕሮግራም ቋንቋ ጀርመን ንትምህርቲ „Deutsch für die Schule“:

Bettina Joos Lopez
Kornplatz 12, 7000 Chur
ስልኪ ተለፎን 081 254 46 24
ኢሙይል E-Mail deutschfuerdieschule@chur.ch

ኣድርሻ ፖስታ:

Deutsch für die Schule, Kornplatz 12, Postfach 810, 7001 Chur